

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Paragraphvs XI. De reservationibus ratione aliarum Exspectatarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

quòd ubi concurrunt nominatio vi precum, & nominatio vi istius indulti Lovaniensis, hæc prævaleat, adhuc non sequitur, istam uti hanc non habere locum in mensibus Ordinariorum.

Questio 625. Num contra Casarem quoad has preces detur præscriptio, ita ut, si hoc indulto precum non utatur, illud amittat?

Respondeo negativè; quia contra privilegium consistens in voluntate privilegiati non currit præscriptio, si non fuerit usus privilegio, dummodo tamen alii fuerint usi. Chok. pag. 21. citans Calderin. *conf. 1. de rescriptis.*

Questio 626. Num Papa idem, qui concessit, vel etiam ejus Successor, preces revocare possit?

Respondet Chok, pag. 88. cum hoc Indultum concessum Casari ob ejus in Ecclesiam merita, nequeatque Princeps in hoc casu bene merentia auferre à Donatario, quod donavit, sine causa, videri Papam non posse has preces revocare; quod utique intelligendum non de Papa utente plenitudine potestatis suæ; sed de eo, quòd non deceat id eum facere. Unde etiam à tempore, quo Casares sunt in possessione precum istarum, visum non est, per aliquem Pontificem iis uspiam derogatum. Chok, *ibid.*

Questio 627. Qualiter Precista amittat factam sibi gratiam precum?

1. Respondeo primò: si Precista fiat inhabilis vel irregularis, aut crimen commisit, quod privationem ipso jure inducit. Chok, pag. 30. ubi, quòd tamen iterato possit Casar tali concedere preces; quod credo, intelligit, sublato impedimento inhabilitatis.

2. Secundò: si Precista renunciavit precibus expressè vel tacitè; potest enim quis privilegio in suum favorem inducto renunciare. *c. si diligenti. de foro comper.* & in hoc casu tam operatur tacitum quàm expressum. Chok, pag. 30. Censetur autem tacitè renunciare primò, dum contrahit matrimonium, & in hoc casu Casar potest alium surrogare. Chok, *ibidem.* quòd si tamen matrimonium fuit invalidum, Precista per hoc non excidit precibus, juxta illud: non præstat impedimentum, quod de jure non sortitur effectum, *de reg. juris. in 6.* Quin &, qui post impetratas preces ad primum vacaturum duxit uxorem, & ea interim moritur ante primum vacans, posse adhuc vi dictarum precum primum illud vacans obtinere. pag. 30. ait Chok. citans Angel. Tertio tacitè censetur renunciare, dum fit miles; cum qui arma militaria exercet, perdat privilegium Clericorum; quia facit actum contrarium Clericali, juxta Innoc. *in cap. in audientia. de sent. Excom.* imo perdit beneficium; si quod habet juxta Paris. *de resign. l. 1. q. 1. n. 22.*

Chok, *loc. cit.* Quartò dum emittit religiosam professionem,

Chok, *ibid.*

**

*

PARAGRAPHVS XI.

De reservationibus ratione aliarum Expectatarum.

Questio 628. Quid sint expectativa, & quotuplicis generis?

1. Respondeo ad primum: Expectativa (quæ etiam dicuntur mandata de providendo, nisi quòd mandatum de providendo latius pateat, utpote extendens se etiam ad beneficia vacantia) sunt literæ Apostolicæ, in quibus mandatur locorum Ordinariis his vel illis Clericis providere de beneficio proximè vacaturo. Azor. p. 2. l. 6. c. 32. q. 1. Pirh. *de prab. n. 234.*

2. Respondeo ad secundum, novem gratiarum harum expectatarum enumerari à Staphil. apud Azor. *loc. cit. q. 4.* nimirum Primò, quibus Papa concedit literas, quibus aliquem in Cathedrali vel Collegiata creat Canonicum, certumque Executorem constituit, qui ei primò vacaturam præbendam conferat. Secundò, quibus concedit, ut quis in una Ecclesia habens Canonicatum, jus habeat ad alium primò vacaturum in eia Ecclesia. Tertio, quibus mandat, ut alicui habenti Canonicatum provideatur de alio simplici beneficio in eadem vel alia Ecclesia. Quarto, quibus concedit, ut regularis habeat jus ad obtinendum beneficium aliquid sæculare. Quintò, quibus conceditur, ut certi Ordinis Religiosus jus habeat ad aliquid beneficium regulare alterius Ordinis obtinendum. Reliqua similibus gratiarum genera ibi enumerata, non tam beneficia vacatura, quam retentionem habitorum concernunt.

Questio 629. Quâ occasione, & à quo tempore introducta Expectativa?

1. Respondeo ad primum: cum quidam olim Episcopi abuterentur potestate conferendi beneficia, præferendo indignos dignis, & vel maxime à se promotos ad Ordines repellerent à beneficiis, Pontifices per diplomata sua locorum Ordinariis præcipere ceperunt, ut Clericis idoneis, & præsertim illis, quos ad Ordines sine beneficio ullo promovissent; quin & certo alicui à se nominato, quem ob insignem vitæ integritatem aut singularem literaturam, aut ob collatum aliquid in Ecclesiam meritum hac ratione remunerari intendebant, beneficium proximè vacaturum conferrent. Azor. *loc. cit. q. 1. & ex eo Pirh. loc. cit.*

2. Respondeo ad secundum, Expectativas & mandata similia Apostolica verisimile est, in usu non fuisse ante annum 1150. eò quòd in toto decretorum volumine, quod circa Annum illum à Gratiano Monacho editum, nulla de iis mentio reperitur. Azor. *loc. cit. ad initium c. 32.* & eo Zipa l. 3. *juris pontif. ad rit. de concess. præbenda.* Expectatarum initia aliqui referunt ad Alexand. III. Expectatarum usum inventum circa tempora Innoc. III. qui anno 1198. Pontificatum inivit, ait Lort, *de re benef. in apparatus. n. 14.* idque patere ex decretali ejus Epistola relata *in cap. proposuit. de concess. præbenda.* eumque usum invaluisse adeò, ut sub Innoc. IV. qui fuit creatus Papa Anno 1244. diversæ Expectatarum formulæ composiæ fuerint, ut Thom. Campeg. *tr. de reserv. benef. n. 20.* ceterique dein passim

passim Pontifices hunc usum Expectatarum ad Trid. usque retinuerunt, ut liquet ex diversis decretalibus sub titulo de rescript. de prob. de concess. prob. &c.

Questio 630. An, & qualiter dictæ Expectativæ hodie dum sint sublatae?

1. **R**espondeo: imprimis in Germania Expectatarum & similium mandatorum de providendo sublatus usus per Concordata Laym. ad cap. Capitulum 8. Crucis. de rescript. q. 2. Dein Trident. sess. 24. c. 19. & sess. 25. c. 7. ob frequentes harum Expectatarum abusus universaliter & generatim Expectativas, & quæcunque eas redolent, abrogavit, ut Zipz. loc. cit. seu omnem earum usum & fomitem, ut Lott. loc. cit. n. 16. sustulit, statuens, nemini omnino impostum quovis colore concedendas esse, nec hactenus concessas valere Expectativas. Barbof. paulo post citand. Et ita evanuerunt cum eo etiam dictæ Decretales, & ingentia Doctorum Commentaria super illis. Lott. ibid.

2. Procedere quæ hanc ipsam abrogationem factam per Trid. etiam si accedat consensus Ordinariorum, ajunt Barb. juris Eccles. l. 3. c. 13. n. 10. Zipz. loc. cit. n. 1. citantes Gonz. ad reg. 8. in prox. §. 1. n. 64. ubi etiam, quod sacra Congregatio Concilii declarat, ex hoc decreto Concilii colligi, non posse erigi Canonicatum supernumerarium ad futuram præbendam. Extendere se etiam hanc abrogationem Trid. ad Expectativas in favorem Collegiorum, Universitatum, & singularium personarum, etiam sub nomine indulti, ait Paris. de rescript. l. 2. q. 10. n. 4. sic quoque ait Zipz. loc. cit. num. 2. ex Barb. quod abrogatis hac ratione indultis concessis, Collegiis etiam & Universitatibus, periclitata sint nominationes Universitatum studiorum, eod quod disertè non videantur, ut alias solent, exceptæ, quamvis dicat Barbofam alias ad c. 19. sess. 24. aliisque ab eo citatos nolle comprehendere Collegia & Universitates, ubi non exprimuntur. Item extendit se hoc Trident. decretum ad reservationes mentales (quales dicebantur, dum Papa reservabat beneficium vel in specie, vel in genere per Bullam seu Breve, ut personæ grata provideret, quam non exprimebat, sed in mente retinebat. Gonz. loc. cit. n. 67. apud Barb. & Zipz. ll. cit.) & quæcunque gratias ad vacatura, id est promissiones certorum beneficiorum, cum vacaverint: & eas nequidem Cardinalibus concedendas decrevit Trident. cit. c. 19. Zipz. & Barb. ll. cit. Non tamen per dictum Trident. decretum tolli consuetudinem titularum canonicorum præbendam expectantium; uti nec consuetudinem immemorabilem, quæ eligi solent alicui Canonici, quibus demum cadat præbenda primò vacatura; præsertim si inter expectantes non Senior assumi ex Ordine, sed novâ electione magis idoneus debeat, habet Garc. p. 6. n. 5. & p. 1. c. 1. num. 5. apud Zipz. loc. cit. Sed neque Trident. sessione 25. c. 7. absolute removit Coadjutorias cum futura successione (quæ quoque rationem expectativæ, seu gratiæ talis præventivæ seu prævenientis vacationem beneficii habent, ut Lott. l. 2. q. 25. n. 6. citans Rotam apud Mohed. decis. 10. de privi-leg.) sed indulgit in Cathedralibus & Metropolitanis urgente necessitate, vel evidente utilitate, causâ per ipsum summum Pontificem cognitâ. Lott. loc. cit. quamvis Card. de Luc. ad Trid. d. 45. n. 9. dicat in Germania & Gallia, aliisque partibus ultra mon-

tes, in quibus Concilii observantia non adeo vigeat, vel etiam si in aliis vigeat, in hoc tamen puncto usus aliter suadeat, solere Papam facilius in dictis Ecclesiis concedere istiusmodi coadjutorias: in Italia verò & Hispaniâ nullum ferè esse usum istiusmodi Coadjutoriarum in Cathedralibus, bene tamen in Ecclesiis & beneficiis inferioribus, puta, in Parochialibus, in dignitatibus & Canonicatibus Cathedralium & Collegiarum, sed de Coadjutoriis expressè alibi.

Questio 631. Qualiter hodie dum Papa se habeat circa concessionem istiusmodi expectatarum?

Respondeo: quamvis usus ille Expectatarum valde exorbitet à jure, quo inferioribus à Papa penitus interdicitum est, vacationem beneficii prævenire, juxta c. 2. de concess. prob. Lott. cit. q. 25. n. 2. Quin & Auctores plures, præcipuè Galli, apud Azor. p. 2. l. 6. c. 32. q. 3. existimant, illum esse quoque contra antiquiores Canones, inventum per Decretales illas posteriores; dubitandum tamen non est, quin Papa ex plenitudine potestatis, derogando isti decreto Trid. utpote quæ per illud ne in minimo diminuta fuit, hodie dum adhuc ejusmodi expectativas concedere possit. Lott. loc. cit. n. 4. Card. de Luc. ad Trid. d. 45. n. 1. Quin & ea concessio habere potest summam honestatem, fundatam nimirum in utilitate judicio Papæ expensa, & æstimatâ ex meritis personæ, cui talis gratia fit. Lott. ibid. n. 3. Verumtamen hoc jus sibi soli tribuit Papa, veluti pro imperio quodam extraordinario. Lott. n. 2. ex Cujac. in explicat. 1. & 2. c. de concess. prob. Quin & in utendo hoc jure suo & plenitudine potestatis post Trid. admodum rari sunt Pontifices. Card. de Luc. loc. cit. vel etiam prorsus à concedendis istiusmodi gratiis abstinerint. Lott. n. 5. ubi: quod etsi audiverit, à quibusdam quandoque, etiam post Trid. fuisse has gratias concessas, non tamen se reperisse exemplum aliud, quàm sub Gregor. XIV. pro Canonicatu Ecclesiæ Calaguritanae 26. Septembris Anno 1561. super quo his postea fuit orta; & tamen validam & efficacem propter dictam potestatis plenitudinem, quæ fuerat usus Gregor. cum expressa derogatione Concilii, eam nihilominus gratiam Rota habuerit pro exorbitante. Lott. cit. n. 5.

Questio 632. In qua forma concedantur expectativæ, & quale jus conferant?

1. **R**espondeo ad primum, Expectativam aliam dari in forma simplicis provisionis, quando nimirum Papa providet alicui de beneficio vacaturo, quod decernit acceptandum cum clausula: *ex nunc prout ex tunc*, quo casu etsi constituti certi Executores, tamen gratia dicitur perfecta, nec revocatur morte. Alia datur in forma simplicis mandati de providendo, quando nimirum Papa mandat certis Executoribus, ut provideant impetranti de beneficio vacaturo, quod duxerit acceptandum, quo casu morte concedentis expirat gratia. Lott. l. 2. q. 51. n. 79.

2. Respondeo ad secundum, ante acceptationem beneficii per expectantem (quæ acceptatio eget expressâ declaratione expectantis, nec aliter præsumitur. Cardin. in Clem. 1. de concess. prob. n. 8.) nullum prorsus jus ei quæritur, quod considerabile

fit. Lott. loc. cit. num. 75. Post acceptationem autem nihil quoque quæri expectanti præter jus simplex implorandi officium Judicis, sensisse videtur gl. in c. veniens. verbo renunciaſſe. de renunc. apud Lott. num. 76. Quod ipsum jus non cenſeatur præſervatum propter modicum præjudicium, quod fit expectanti, utpote cujus gratia tunc non conſumitur, ſicque ſervari de uſu & ſtylo Curia, tradit Rota decif. 17. de præb. in novif. apud Lott. num. 77. qui hoc ipſum tenet nu. 82. dum expectativa conceſſa in forma ſimplicis mandati, citans pro hoc Cardin. Caſſad. & c. Idem ſentire videtur Laym. ad c. ad audientiam, de reſcrip. num. 1. dum ait: habens gratiam Expectativæ, eo ipſo, quod proviſus non eſt, ſeu collationem nullam accepit, non habet jus ad beneficium, niſi remorè. Idem habet ad c. in noſtra. tit. eodem, num. 7. quamvis contrarium ſentiant Chok. de permur. benef. c. 1. num. 4. Pariſ. de reſig. l. 2. q. 23. num. 15. citans Cardin. & Sarnenſ. & alii apud Lott. num. 78. nimirum per talem acceptationem quaſitum acceptanti jus ad rem. Vide de hoc dicta in precibus primariis. Quod ſi verò expectativa conceſſa in formâ ſimplicis proviſionis, illico ut expectans accepit, licet necdum videatur, habere titulum, dicitur tamen ei jus quaſitum in re vigore iſtius clauſula retroactiva: pro nunc prout ex tunc. quæ ſecutâ acceptatione retrahit gratiam ad tempus datæ. Lott. loc. cit. n. 80. & 81. citans Creſcent. decif. 7. nu. 13. de conceſſ. præb. Put. decif. 290. l. 2.

Quæſtio 633. Ad qua beneficia vacatura ſe extendant expectativa?

1. **R**espondeo primò: non extendere ſe ad beneficia, quæ collator tenetur conferre ad nominationem alterius, vel etiam de conſilio aut aſſenſu alterius; vel etiam quæ ſpectant ad præſentationem non niſi de conſilio vel aſſenſu alterius faciendam. Lott. l. 2. q. 15. n. 17. & 18.

2. Secundò, neque extendebant ſe etiam olim expectativæ ad beneficia electiva, aut ſimultaneæ collationis, niſi exprimerentur in individuo. Lott. l. 2. q. 21. n. 120.

3. Tertio, quia pauper præſumitur vilis perſona, dum ei conceſſa expectativa, excluditur adhuc à Canonicatibus, & beneficiis conſiſtentibus in Cathedralibus. Lott. l. 2. q. 48. num. 167. citans Sta-phil. de form. expect. ex n. 40.

4. Quarto, dum conceſſa eſt expectativa de prima præbenda vacatura reſtriſta ad menſes Ordinarios, non capit præbendam vacantem in menſe Januarii, Sede Papali vacante, quamvis Januarius ob ceſſationem regularum eſſet Ordinarius; idque ex verifimili intentione Papæ, quòd loquendo de menſibus ordinariis, intellexerit de menſibus continuis currentibus, non autem de iſtis accidentalibus, ſeu extraordinariis. Card. de Luca de benef. d. 31. n. 6.

5. Quintò, expectativa de primò vacante non extendit ſe ad beneficia, quæ optari ſolent, ſive non derogat juri optandi; cum enim talis expectativa per ſe ſolam non inducat reſervationem aliquam, quia non eſt de certo corpore beneficii; nec capit reſervata, præſervat jus optandi in Eccleſiis, ubi conſuetudo eſt optandi. Lott. l. 2. q. 38. n. 15.

6. Denique non extendit ſe gratia expectativæ ad beneficia reſignata in favorem, ſed ſuſpenditur tantisper. Card. de Luca de benef. d. 7. n. 2. Contra

verò extendit ſe ad reſignata ſimpliciter, & ſic factâ in manibus Ordinarii, etiam in menſibus Apoſtolicis, reſignatione beneficii, ſuper quo erat conceſſa expectativa, ſubintrat expectans, quia beneficium vacat. Pariſ. l. 2. q. 10. num. 6. & q. 9. num. 24. citans pro hoc Æn. de Falcon. de Expect. q. 2. num. 31. & Rotam. Vide plura dicta de his in precibus, quæ pleraque & hic locum habere videntur.

Quæſtio 634. An ſi Expectativa conceſſa ad primum vacans ſortiri non poſſit effectum ad primum vacans, capiat ſecundò vacans?

Respondeo: affirmative. Lott. l. 2. q. 33. n. 44. citans c. cum Eccleſia. de præb. in 6. Gemin. conſ. 30. num. 13. Corrad. l. 2. c. 13. nu. 32. Quod ſi etiam ex dolo malo ſeu in fraudem & odium Titii Expectantis Cajus faceret vacare primò beneficium aliquod tenue, v. g. reſignaret, ut ita impediretur Titius ab aſſecutione pinguioris, quod aliàs futurum erat primò vacans, poſſe, non obſtante illo primo vacante, per reſignationem obtineri adhuc à Titio illud ſecundò vacans pinguius, dicitur in c. ſi te. de renunc. Laym. ibid. in paraphraſi.

Quæſtio 635. Qua Expectativa ex pluribus concurrentibus præferenda?

1. **R**espondeo primò: huic applicari poſſe, quæ generatim Auſtores docere ſolent; nempe in literis iſtiusmodi beneficialibus de providendo, attendi debet tempus datæ, ut is, qui prius gratiam impetravit, alteri ſit præferendus, juxta reg. in iis 54. in 6. qui prior eſt tempore, prior eſt jure. Laym. ad c. duobus. de reſcrip. num. 1. Quod ſi in literis de providendo, quæ pluribus eodem die ad eandem Eccleſiam datæ apparere non poſſit de prioritare temporis, is præferendus eſt, qui literas prius præſentavit. Si autem duo vel plures ſimul præſentent tales literas eodem die datas, locus eſt gratificationi, ita ut unus ex illis arbitrio Collatorum eligi poſſit, cui beneficium conferant. Ratio horum eſt; quia ambæ gratiæ expectativæ validæ ſunt, quamvis Collatores alterutram rejicere poſſint, ſive contra eam excipere; cò quòd Papa non ſoleat Eccleſiam unam pluribus ejuſmodi mandatis gravare; debeant autem tunc rejicere eam, quæ minoris firmitatis eſt; ſi verò ambæ æqualis firmitatis, poſſunt rejicere, quam voluerint.

2. De ceterò, dum plures præſentant literas Papales, quæ non ſunt de providendo, ſed quibus illis ab ipſo Papa provideretur de eodem ejuſdem Eccleſiæ beneficio, cum pateat, poſterius datas obreptitias & penitus irritas eſſe, ex quibus nullum jus impetranti acquiri poſſit, nec is earum vigore in poſſeſſionem abſque intruſionis vitio mitti, prioritas præſentationis earum prodeſſe non poſſit. Dum verò tales literæ Papales datæ eſſent eodem die, ita ut de prioritare collationis apparere nequeat, neutra gratia Papalis executioni danda, donec quid certius intelligatur, ita fere Laym. loc. cit. num. 2. Obſervandum etiam hic, quòd, ſi uni mandetur provideri ſub conditione, & poſtea alteri abſolutè, & huic poſteriori impetranti conferatur Canonicatus prius quàm alteri; eò quòd necdum conditio dicta impleta eſſet, hunc quoque poſteriore deinceps quoque præferendum eſſe in aſſecutione præbendæ iſti priori impetranti poſteriori recepto ad Canonicatum. c. ſi pro te. de reſcrip. Quæ decilio

decisio huic innuitur rationi; quod primò impetranti facta sit gratia conditionalis; si enim absolute facta ei fuisset gratia in allocatione præbendæ, præferendus esset postea iori impetranti, juxta *c. ubi qui rit eod.* Laym, *ad cit. c. si pro te.*

Questio 636. Qualiter habentes expectativam ad beneficium aliquod possint renunciare huic gratiæ, aut illam permutare?

1. Respondeo ad primum: possunt renunciare simpliciter, non autem in favorem; cum ad hoc beneficium non sit virtualiter expectantis, ut illud in alium transferre possit. Laym, *in c. ad audientiam. num. 1. Paris. de resign. l. 2. q. 23. num. 14. & 15. citans Gemin. conf. 127. in fine Boer. decis. 308. num. 1. cum communi.*

2. Respondeo secundò, habentes gratias expectativas ad beneficia vacatura posse illis gratis renunciare absque auctoritate Superioris; quia cessat interesse Superioris; cum per eas non sit quæsitum jus in re, sed tantum ad rem. Laym, *l. c. Paris. loc. cit. citans eisdem; & l. 7. q. 1. num. 97. & 98. citans Coraf. de benef. p. 1. c. 5. num. 15. addit tamen Paris. num. 99. non posse renunciare literis obtentis ad beneficia vacantia sine auctoritate Superioris; eò quod juri in re non possit renunciari absque Superiore, juxta Rotam *decis. 8. de jurep. in novis.* per expeditionem autem literarum & acceptationem videatur quæsitum jus in re beneficii vacantis, citat pro hoc Put. *decis. 90. n. 4. l. 1. & DD. communiter in c. si tibi. de præbendis. in 6. posse tamen & istis gratis ad vacantia absque Superioris Auctoritate renunciari tacite, non capiendi possessionem illorum beneficiorum; cum per impetrationem non obligetur quis beneficio, nisi ceperit possessionem, juxta Abbat. in c. ad audientiam. de rescript. ait idem Paris. loc. cit. nu. 99. & 100. Porro si renunciatio expectativæ etiam ad vacaturum, fiat cum conditione seu pacto adipiscendæ pensionis aut beneficii, simoniaca est, Laym, *loc. cit. citans Abb. in c. ad audientiam. n. 6. & Felin. ibid. num. 11. contra gl.***

3. Respondeo ad secundum: sed neque permutare quis potest expectativam ad vacaturum cum beneficio; cum extendat se solum ad beneficii nondum vacans, & non tribuat jus in re, sed nequidem jus ad rem propriè. Laym, *loc. cit. citans Jo. And. in c. unic. de rerum permutatione. in 6. & Suar. To. 1. de relig. c. 33. de simon. num. 8. ubi docet permutationes beneficiorum odiosas, ideòque non esse extendendas; cum sint concessionibus quædam contra canones, quibus omnis pactio in spiritualibus est prohibita.*

Questio 637. Quando, & qualiter expirat Expectativa?

1. Respondeo primò: dum expectans conficitur beneficium impossibile cum eo, ad quod habet expectativam, *c. si pauper clericus. de præb. in 6. Laym. in c. ad audientiam. de rescript. n. 1. item Paris. de resign. l. 1. q. 1. num. 19. citans Calder. conf. 5. de præb. Anch. conf. 214. num. 4. Rom. conf. 356. num. 1. & ait, sic sentire omnes in *c. si pauper.* hæcque intelligenda, dum subsecuta est possessio pacifica dicti beneficii incompatibilis; Laym, *loc. cit. Paris. loc. cit. num. 10. citans plurimas Rotæ decis.**

2. Secundò, expirat morte concedentis, seu mandantis conferre vacaturum, nimirum Papa

dum res adhuc est integra; cum talis expectativa sit gratia non facta, sed facienda, utpote ad incertum, & nondum vacans beneficium collata, nullam omnino provisionem ex parte Pontificis continens; sed merum providendi mandatum, quod morte mandantis expirare solet. Laym, *ad c. si super. de off. & pot. jud. de leg. num. 2. ubi tamen ait, secus esse in gratis jam factis (qualem esse ait, dum Pontifex mandat alicui conferri beneficium jam vacans; quia Pontifex, quantum est ex parte sua, jam per tale mandatum fecit gratiam) seu eas non expirare morte concedentis; neque etiam executionem talis gratiæ suspendi per mortem concedentis, etiam, dum res adhuc est integra, imò etiam si ista gratia necdum acceptata, & executio esset non mera, sed mixta cum aliqua cognitione cautæ; ut dum Papa mandaret in forma dignum conferri beneficium vacans, citatque pro hoc Sanch. l. 8. de matrim. d. 28. num. 43. Gutt. 99. can. l. 2. c. 17. & c. aitque id non solum in gratis beneficii Ecclesiastici, sed & dispensationis, absolutionis & c. tenere. Quinimo secus esse ait, dum Papa alicui canonicam ipse conferret, & insuper mandaret Canonicis v. g. aut officiali Episcopi, ut præbendam proximè vacaturam eidem conferant: eò quod in hoc casu gratia est facta à Papa, & executio alteri demandata; citat pro hoc Glos. in *c. si cui. de præb. in 6. & Garc. p. 6. §. 3. num. 305. Tradit quòque Lott. l. 1. q. 29. num. 34. quòd, si Papa concessisset expectativam de beneficio vacaturo cum clausula simili: *ex nunc prout ex tunc: gratiam illam usque adeò dici perfectam, ut non expiraret morte concedentis; eò quod per talem clausulam inducta sit talis effectus, & consummatio actus, & sic decisum ait à Rota in Calaguriana Canonicius.* Vide tamen, quæ ibi subdit *seq. n.***

3. Tertio, expirat per renunciationem expressam vel tacitam; vide plura de his dicta in precibus primariis, quæ huc applicari possunt.

Questio 638. Quando nam expectativa censentur irrita?

1. Respondeo primò: si habens literas Papales ad beneficium vacaturum proximè ipsi renunciaret cum pacto, ut pensionem vel aliud beneficium consequatur, & postea, tacito, quòd jam prius aliam expectativam obtinuerit: quin etiam, si id exprimat, & solum taceat dictam pensionem (si ea jure ac titulo beneficii Ecclesiastici constituta sit) esto, simoniacè obtineatur, expectativa posterior seu secunda est obreptitia, & ipso jure irrita. Laym, *ad c. ad audientiam. de rescript. num. 1. c. 3. ac ita etiam omnia alia, quæ occasione illius, sive propter illud acta sunt pro irritis haberi debent; ruente enim principali, ruit etiam accessorium; Laym, ibid. num. 4. Idem ferè tradit Laym, *ad c. in nostra. de rescript. num. 6. & 7. ubi, quòd, si quis expectativam consecutus sit, & vel eodem tempore sub eadem data, vel sub diversa aliam expectativam ad aliam Ecclesiam impetrat, posterior expectativa irrita erit, præterquam si constet, aut probari possit, priori renunciatum esse; cujus ratio est, quòd taciturnitas illius prioris expectativæ est taciturnitas rei intrinsecè pertinentis ad rescriptum posterius; quia si Papa veritatem cognovisset, non dedisset, aut certò alio modo dedisset illas posteriores expectativas; ac proinde, cum vel sic (nimirum si duæ vel plures expectativæ, aut similia rescri-**

pta beneficia valide impetrantur ad obtinenda plurima beneficia) variis fraudibus præbeatur occasio, quibus obviandum, & cupiditas ad plura beneficia arcenda; adeoque talia rescripta benefi-

cialia tanquam odiosa maximè restringenda juxta e. 4. de præb. in 6. hincinquam, merito censendum expectativam illam posteriorem emanasse contra Pontificis intentionem, & omnino irritam esse.

CAPUT SECUNDUM.

De aliis Collatoribus inferioribus.

PARAGRAPHVS I.

De potestate Cardinalium in conferendis beneficiis.

Questio 639. Quanam beneficia Cardinales conferre possint jure ordinario, hoc est, sine speciali indulto?

Respondeo primò: Cardinales Episcopi jure ordinario, & sine speciali indulto & privilegio conferunt beneficia existentia & vacantia in eorum Episcopatibus, intelligendo hoc de mensibus ordinariis. Si enim hanc potestatem habent Episcopi alii, cur non & illi? Paris. de rescript. l. 7. q. 12. nu. 5. & seq. Item beneficia existentia in Episcopatibus, Abbatibus, Prioratibus, quos in commendam ex dispensatione Papæ & consuetudine, ut decentius vivant, habent jure ordinario, seu ratione illorum Episcopatum, Abbatiarum, & Prioratum conferunt; quia & in his jura Episcopalia exercent; ac proinde visitare, recipere quòque resignationes possunt. Paris. ibid. num. 22. Unde etiam, dum Cardinalis Episcopus providet in mensibus ordinariis, semper censetur providere auctoritate ordinariâ, non vigore indulti. Tond. in qq. benef. p. 2. c. 3. §. 5. n. 21. citans Rotam Decis. 444. num. 64. p. 5. recent. Tom. 2. Quinimò si Cardinalis diceret, se providere vigore indulti, tamen provifus ab eo, diceretur provifus ab Ordinario quò ad ea, quæ à potestate ordinaria dependent. Tond. ibid. nu. 21. Lott. l. 2. q. 10. n. 38. citans Gonz. gl. 24. num. 68. & Rot. in Cremon. Canon. 26. Apr. 1624. Ac proinde locus esset dispositioni. c. 2. de concess. præb. & devolutioni, nimirum ad immediatum Superiorem Cardinalis tanquam Episcopi, si Cardinalis Episcopus non contulit intra sex menses. Tond. ibid. num. 21.

2. Respondeo secundò: Cardinales non Episcopi beneficia existentia in eorum titulis, seu Basilicis conferunt, non ex gratia seu privilegio particulari, sed de jure communi ac ordinario; cum Cardinales titulares in titulis suis sint Ordinarii, & tanquam Episcopi, juxta c. bis quis, de major. & obed. Paris. l. 7. q. 12. num. 9. citans quamplur. Card. de Luc. de benef. d. 21. num. 16. Lott. l. 2. q. 2. nu. 7. citans Germon. de indult. Card. §. tum ratione. num. 15. Barb. in collectan. ad cit. c. bis quis. nu. 2. & Abbatem ibid. num. 1. & 2. Quapropter in iisdem titulis destituere quòque possunt beneficiarios, recipere resignationes &c. quia jura Episcopalia in iis habent. Paris. l. c. Nihilominus jus hoc providendi in illis in tantum consecuti sunt ex speciali concessione Pa-

pæ, quatenus illi aliàs jus hoc tanquam Urbis Episcopo originaliter competit, ut eos magis alliceret ad residendum, & ne deserant Curiam Papæ, cui assistere debent. Lott. loc. cit. nu. 8. citans Germon. ubi ante. Unde etiam hac potestate conferendi privantur, si à Curia discedant, juxta reg. 7. cancell. Lott. ibid. Porro ex eo quòd jure ordinario beneficia illa conferant, infert Card. de Luca. loc. cit. num. 17. & 19. quòd, dum per regulam dictam ratione absentia illorum à titulis suis reservantur dicta beneficia, aliàs ad eorum collationem ordinariam spectantia, id fiat per speciem pœnæ (quam semper importare dicitur privatio juris quæ sit, & competentis) non autem per modum ademptionis vel modificationis gratiæ ac privilegi, adeoque absentia esse debeat talis, quæ speciem delicti redoleat. De ceterò præsentiam eorum non requiriveram, sed sufficere fictam, qualis est, dum absunt pro servitio Sedis Apostolicæ, vel occasione residendi in proprio Episcopatu, vel aliàs de licentia Papæ, secus ac contingit in Episcopis alternativâ mensium gaudentibus, tradit idem Cardin. Porro dum jure ordinario dicuntur conferre in mensibus reservatis, hoc ita accipiendum, non quòd fiat hoc citra omne privilegium (faciunt enim hoc vi exceptionis contenta in regula 8.) sed postquam præservati per hanc exceptionem conferunt de jure, quod habuerunt seclusâ reservatione: Adeoque quòd hoc in sensu jus eorum sit ordinarium, id potius habent jure dictæ exceptionis, quam indultariæ concessiois, huic exceptioni superaddita. vide Card. de Luca. in sum. de benef. n. 23.

Questio 640. An, quale, & quotuplex sit indultum Cardinalium conferendi beneficia?

Respondeo ad primum: Cardinales omnes Rex speciali privilegio intuitu hujus supremæ dignitatis ipsis à Papa concessæ habent indultum circa collationem beneficiorum. Tond. loc. cit. n. 3. Paris. l. 7. q. 12. num. 23. de quo indulto specialem tractatum edidit Anastas. Germonius.

2. Respondeo ad secundum: horum indultorum duo sunt genera, alia ordinaria, alia extraordinaria. Ordinarium illud, quod solet concedi Cardinalibus, qui jure ordinario beneficia conferre possunt; dum nimirum, ut dictum, obtinent Episcopatum aliquè aut Abbatiam, et si eam habeant in commendam, vel aliàs speciali jure, privilegio, aut consuetudine legitimâ titulis beneficiorum suorum hanc potestatem annexam habent. Tond. loc. cit. num. 4. ubi ex Seraph. decis. 980. nu. 8. quòd Breve faciens mentionem de ordinariis Collatoribus, non solum intelligatur de Ordinario nativo, nempe Episcopo, sed etiam de quolibet collatore ordinario, adeoque indul-